

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 2894/2021
24.03.2022. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Бранислава Босиљковића, председника већа, Бранке Дражић и Данијеле Николић, чланова већа, у парници тужиље АА из ..., чији је пуномоћник Милан Вујин адвокат из ..., против тужене ББ из ..., чији је пуномоћник Борис Кошћал адвокат из ..., ради утврђења ништавости, одлучујући о ревизији тужиље изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 1151/20 од 08.10.2020. године, у седници већа одржаној 24.03.2022. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизије тужиље изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 1151/20 од 08.10.2020. године.

Образложење

Пресудом Другог основног суда у Београду П 4452/19 од 12.11.2019. године, ставом првим изреке, одбијен је тужбени захтев да се утврди да је ништав уговор о зајму новчаних средстава, оверен пред Првим основним судом у Београду под Ов. I 25440/2011 дана 28.02.2011. године, као и заложна изјава садржана у члану 4. тог уговора а која се односи на упис заложног права (хипотеке) на стану број .. у Београду, у ... број .., број зграде .., број улаза .., саграђеном на кат. парц. бр. .. КО ..., што би тужена била дужна признати и трпети да се тужиља на основу ове пресуде може укњижити у Служби за катастар непокретности Београд као власник наведеног стана. Ставом другим изреке, обавезана је тужиља да туженој накнади трошкове парничног поступка у износу од 300.000,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж 1151/20 од 08.10.2020. године одбијена је као неоснована жалба тужиље и потврђена пресуда Другог основног суда у Београду П 4452/19 од 12.11.2019. године.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужиља је благовремено поднела ревизију због битних повреда одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права. Поднесак тужиље од 14.06.2021. године није узет у разматрање, с обзиром да је поднет по протеклу рока за изјављивање ревизије прописаног чланом 403. став 1. ЗПП.

Испитујући побијану пресуду, у смислу члана 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ бр. 72/11...18/20), Врховни касациони суд је нашао да је ревизија тужиле неоснована.

У спроведеном поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности. Неосновано се у ревизији тужиле указује да је у поступку пред другостепеним судом учињена битна повреда поступка из члана 374. став 1. ЗПП, јер тај суд није пропустио да примени нити је погрешно применио коју од одредаба процесног закона, а што је било или могло бити од утицаја на доношење законите и правилне пресуде.

Према утврђеном чињеничном стању, мајка тужиле сада пок. ВВ у својству зајмопримца и тужена у својству зајмодавца закључиле су уговор о зајму новчаних средстава, оверен пред Првим основним судом у Београду Ов. 25446/11 дана 28.02.2011. године. Предмет зајма је износ од 28.000 евра у динарској противвредности са роком враћања од шест месеци, а најкасније до 29.08.2011. године. Уговорена је накнада за коришћење новца од 2.000 евра у динарској противвредности и камата у случају доцње по стопи по којој овлашћене банке плаћају камату на валуту евро положену на штедњу по виђењу. У члану 2. уговора констатовано је да је зајмопримац даном потписа и овере уговора примила наведени износ новца, а чланом 4. уговора установљено је у корист зајмодавца право залог (хипотека) на непокретности – двособном стану број .., у стамбеној згради број .., у Београду, ..., број зграде .., број улаза .., саграђене на кат. парцели .., све уписано у лн.бр. .. КО ..., ради обезбеђења потраживања по овом уговору. Како новац није враћен тужена је активирала хипотеку и у судском извршном поступку је спроведена принудна продаја стана који је био предмет заложног права, чиме је намирено потраживање тужене. Утврђено је да је тужилци био потребан новац ради решавања финансијских проблема њеног приватног предузећа, због чега се са мајком обратила агенцији „Џокер“ преко које су дошле у контакт са туженом, која јој је позајмила новац. Уговор о зајму је потписала сада пок. ВВ, с обзиром да тужилца није имала некретнине у власништву а тужена је као услов позајмице захтевала обезбеђење заснивањем заложног права на непокретности. Зајмопримцу је износ зајма, умањен за адвокатске трошкове, трошкове овере и провизију агенције предат одмах након овере уговора у просторијама суда. Тужбу у овој правној ствари поднела је сада пок. мајка тужиле, а тужилца је након њене смрти преузела вођење парнице заснивајући тужбени захтев на тврдњи да је уговор закључила како би помогла својој ћерки да реши финансијске проблеме и да се ради о зеленашком уговору чији је предмет била позајмица 15.000 евра, са роком враћања од 15 месеци и 4% камате, и да јој је у ствари тај износ, умањен за адвокатске трошкове, трошкове овере и провизију агенције, исплаћен.

Код овако утврђеног чињеничног стања нижестепени судови су одбили тужбени захтев за утврђење ништавости уговора о зајму, применом чланова 557, 558. став 1, 103. став 1. и 141. став 1. Закона о облигационим односима, налазећи да се у конкретном случају не ради о зеленашком уговору.

По оцени Врховног касационог суда побијаном другостепеном пресудом правилно је примењено материјално право.

Одредбом члана 103. став 1. Закона о облигационим односима прописано је да је уговор који је противан принудним прописима, јавном поретку или добрим обичајима ништав ако циљ повређеног правила не упућује на неку другу санкцију или ако закон у одређеном случају не прописује што друго, док је одредбом члана 105. став 1 истог закона прописано да ништавост неке одредбе уговора не повлачи ништавост и самог уговора, ако он може опстати без ништаве одредбе и ако она није била ни услов уговора ни одлучујућа побуда због које је уговор закључен. Чланом 141. став 1. ЗОО прописано је да је ништав уговор којим неко, користећи се стањем нужде или тешким материјалним стањем другог, његовим недовољним искуством, лакомисленошћу или зависношћу уговори за себе или за неког трећег корист која је у очигледној несразмери са оним што је он другом дао или учинио, или се обавезао дати или учинити, док је ставом 2. истог члана прописано да се на зеленашки уговор сходно примењују одредбе овог закона о последицама ништавости и о делимичној ништавости уговора.

Да би уговор био ништав, сагласно одредби из члана 141. став 1. ЗОО, потребно је да поред тешког материјалног положаја неког лица, то лице буде недовољно искусно, лакомислено или зависно у односу према лицу које користи његову ситуацију ради остваривања користи уговарањем узајамних давања у очигледној несразмери.

Међутим у овом случају, с обзиром на све утврђене околности, правилно су нижестепени судови закључили да је између тужене и мајке тужиље закључен пуноважни уговор о зајму новчаних средстава у износу од 28.000 евра, сходно члану 557. и члану 558. став 1. Закона о облигационим односима и да зајмопримац није испунила своју обавезу враћања зајма, због чега се тужена наплатила у извршном поступку продајом хипотековане непокретности. Оспорени уговор није зеленашки правни посао у смислу члана 141. став 1. ЗОО, јер мајка тужиље није била у тешком материјалном положају и стању нужде, имајући у виду да новац није био потребан њој већ њеној ћерки за потребе пословања предузећа, нити се може легитимисати као недовољно искусна и лакомислена, с обзиром на начин на који је ступила у контакт са туженом и чињеницу да је била упозната са свим околностима у вези закључења уговора, што искључује могућност да је поступала са недовољном пажњом која се у оваквом случају очекује од просечног човека.

Наводима ревизије не доводи се у сумњу правилна примена материјалног права, јер указивање ревидента на постојање зависности мајке од ње није основано, с обзиром да однос зависности који захтева члан 141. став 1. ЗОО, треба да постоји у односу на другог уговарача који ту ситуацију користи за остварење несразмерне користи, а такав однос мајке тужиље у односу на тужену није постојао. Евентуална лакомисленост, условљена жељом да помогне ћерки у обезбеђењу новца, може бити само мотив за закључење уговора о зајму са туженом, а овај мотив не утиче на пуноважност закљученог уговора.

Нису испуњени услови ни за ништавост одредбе члана 4. уговора о зајму, којом је установљено заложно право на непокретности као средство обезбеђења враћања зајма, с обзиром да та уговорна одредба садржи све обавезне елементе порписане одредбама члана 12. и члана 14. Закона о хипотеци („Сл. Гласник РС“, бр. 115/2005),

нити су испуњени услови за њену ништавост прописани чланом 13. наведеног закона, па је иста била извршна исправа на основу које је спроведен поступак намирења повериоца (члан 15. закона).

Без основа су и ревизијски наводи о погрешној примени материјалног права у погледу постојања активне легитимације тужиље, с обзиром да је тужиља преузела парницу након смрти мајке на основу члана 225. став 1. ЗПП, па страначку легитимацију има као њен законски наследник и као заинтересовано лице које има правни интерес за утврђење ништавости у смислу члана 109. ЗОО.

Како се наводима ревизије не доводи у сумњу правилност и законитост другостепене пресуде, ревизија је оцењена неоснованом.

Из наведених разлога, на основу члана 414. став 1. ЗПП, одлучено је као у изреци пресуде.

Председник већа – судија
Бранислав Босиљковић, с.р.

**За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић**